

ปัญญามาเป็นของตน และใช้วิชาการในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ก่อให้เกิดโทษหรืออันตรายต่อสังคมและต่อตนเอง

3. กลุ่มกระบวนการความคิด ตั้งแต่การมีวิจารณญาณ สามารถตีค่าสิ่งต่าง ๆ ได้ และใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริงได้อย่างเหมาะสมและสมเหตุผลเรียกว่าคิดเป็น

4. กลุ่มความสามารถที่จะพัฒนาและปรับตนให้เหมาะกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนวัตกรรม สามารถสร้างงานของตนเองได้ เรียกว่าทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

5. กลุ่มความเป็นพลเมืองดีของประเทศ ของภูมิภาคและของโลก โดยมีค่านิยมความเชื่อ ที่ถูกต้องสมฐานะทั้งด้านสังคมและมนุษยธรรม เช่น สันติภาพ ความยุติธรรมในสังคม เสรีภาพ เสมอภาคและเอกภาพ อันเป็นเครื่องกำกับพฤติกรรมให้สามารถใช้ความรู้และสมรรถนะไปในทางที่ถูกต้อง สามารถยืนหยัดในหลักการเป็นที่พึงของสังคมได้

6. กลุ่มคุณธรรม จริยธรรม ตามสมควรแก่ฐานะของผู้รับการศึกษาดี โดยสอดแทรก กำกับอยู่ในพฤติกรรมทุกด้าน ทั้งกาย วาจาและใจ

บัณฑิตที่พึงประสงค์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จรัส สุวรรณเวลาและคณะ (2540 : 136) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของบัณฑิตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ยึดถือเป็นปณิธานในการสร้างบัณฑิตมาโดยตลอด สรุปได้ดังนี้ว่า “บัณฑิตคือผู้มีความรู้คู่คุณธรรม” ภาพของ “ผู้มีความรู้” นั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ส่วนหนึ่งได้แก่ ส่วนความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งคณะวิชาจะเป็นผู้กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งจะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและของมหาวิทยาลัยในท้ายที่สุดอีกส่วนหนึ่ง ได้แก่ ความรู้สามัญที่บัณฑิตไม่ว่าสาขาใดพึงมีร่วมกัน ทั้งสองส่วนนี้จะต้องมีการปรับเปลี่ยน ปรับปรุง เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง (Relevance) กับสภาพที่เป็นจริงของแต่ละสมัย สำหรับสมัยปัจจุบันซึ่งเป็นสมัยที่เทคโนโลยีการสื่อสารคึกคักหน้า ความรู้ความสามารถที่บัณฑิตทุกคนพึงมีอาจแบ่งได้เป็น 6 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ได้แก่ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครือข่ายคอมพิวเตอร์

ส่วนที่ 2 ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ความสามารถทั้ง 2 ส่วนนี้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการแสวงหาความรู้ที่ไม่มีขอบเขตจำกัด ทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่หรือแหล่งความรู้

ส่วนที่ 3 ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยขณะที่โลกแคบลงอย่างรวดเร็ว จนประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังขาดความพร้อมด้านนี้ บัณฑิตในฐานะที่ได้รับการศึกษาขั้นสูงกว่าคนไทยส่วนใหญ่ของประเทศจะมีบทบาทในการเป็นผู้ชี้นำสังคมมากขึ้น และด้วยเหตุนี้

จึงจำเป็นต้องมีความสามารถใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาแม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการสื่อสารแนวคิดและแนะนำการปฏิบัติที่เหมาะสมให้เป็นที่เข้าใจชัดเจนของคนหมู่มากได้

ส่วนที่ 4 ได้แก่ คุณลักษณะบัณฑิตที่จะพัฒนางานได้ (Development) กล่าวคือ บัณฑิตไม่เพียงพอแต่จะออกไปทำงานตามความรู้ที่ได้อ่านเรียนมาเท่านั้น แต่ต้องสามารถไปพัฒนางานนั้นให้ดียิ่งขึ้นได้ด้วยความสามารถดังกล่าวนี้ต้องอาศัยความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ เพื่อเป็นฐานให้เห็นสภาพของงานและสภาพของปัญหาได้รอบและชัดเจนขึ้น จึงจะมีความสามารถที่จะเชื่อมโยงความรู้มาแก้ปัญหาได้ดี

ส่วนที่ 5 ได้แก่ คุณลักษณะความเป็นผู้นำบัณฑิตในฐานะเป็นผู้มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูงน่าจะเป็นผู้ที่มองปัญหาของบ้านเมืองได้ชัดเจน แยกแยะปัญหาได้ดีและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงน่าจะเป็นผู้ที่ริเริ่มสังคมทั้งในเชิงความคิดและการปฏิบัติตน ความสามารถในการเป็นผู้นำได้นั้นคงมิใช่แค่มีความรู้ในศาสตร์เท่านั้น แต่ต้องมีปัญญาในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและเลือกทำในสิ่งที่เหมาะสม ทั้งยังต้องสามารถชี้แจงและโน้มน้าวให้มีการปฏิบัติตามได้ ความสามารถในส่วนนี้ของบัณฑิตจึงมิได้เกิดขึ้นจากการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น

ส่วนที่ 6 ได้แก่ คุณลักษณะของความเป็นผู้รู้กว้าง คุณลักษณะข้อนี้เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นมากขึ้นในยุคปัจจุบัน ดังจะสังเกตเห็นได้ว่า แม้ศาสตร์เฉพาะจะมีแก่นของศาสตร์ที่ชัดเจนต่างจากศาสตร์อื่น ๆ แต่เส้นขอบเขตของศาสตร์ในปัจจุบันมักไม่ชัดเจน ขอบเขตความรู้ในศาสตร์อื่นมักมีส่วนช่วยให้ความรู้ในศาสตร์เฉพาะชัดเจนและคมมากขึ้น นอกจากนี้การที่ยังมีความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ก็ยังสามารถช่วยให้บัณฑิตมีการตัดสินใจและมีวิธีการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จที่ราบรื่นได้มากขึ้น

บัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สำนักมาตรฐานการศึกษา (2546)
ได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตดังนี้

1. มีความเป็นคนดี ได้แก่ ความสุภาพอ่อนน้อม กตัญญูรู้คุณ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อุดมทาน สุขุมลึกซึ้ง รู้จักกาลเทศะ
2. มีสุขภาพดี ได้แก่ การมีสุขภาพอนามัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่ดี
3. มีบุคลิกดี ได้แก่ การมีลักษณะท่าทาง การพูดจา การแต่งกายดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
4. มีความรู้ดี ได้แก่ การแสวงหาความรู้และมีความสามารถในการนำความรู้ไปพัฒนาและประยุกต์ใช้

5. มีความเป็นพลเมืองดี ได้แก่ ความมีวินัย เคารพในกฎระเบียบของสังคม เสียสละมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

บัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยบูรพา <http://eig.buu.ac.th> (4/8/48) ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

1. มีความรู้ ทักษะ (ด้านวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีพชีวิต) และความสามารถระดับสากล เรียนรู้ (ใฝ่รู้) ตลอดชีวิต
2. มีคุณธรรม จริยธรรม วินัย ความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำ
3. มีสติปัญญาและวิจรรณญาณ มีวิธีคิดอย่างเป็นระบบและสามารถแก้ไขปัญหาได้
4. เข้าใจความเป็นจริงของสังคมไทยและสังคมโลก รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันในระดับสากลและสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข
5. มีความเป็นประชาธิปไตย
6. มีจิตสำนึกและภาคภูมิใจในความเป็นไทย สามารถใช้ภูมิปัญญาไทยในการพัฒนาประเทศ
7. ตระหนักในคุณค่า ทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
8. มีจิตสำนึกและศักยภาพในการสร้างงาน
9. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

บัณฑิตที่พึงประสงค์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กำหนดคุณลักษณะไว้ดังนี้ <http://wca.kku.ac.th> (23/8/48)

1. มีทักษะทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ สร้างสรรค์และบูรณาการ
3. มีความทราบซึ้งในคุณค่าสุนทรียศาสตร์ได้อย่างดี
4. เป็นผู้ที่มีจริยธรรม คุณธรรมและซื่อสัตย์ในวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขและอุทิศตนเพื่อส่วนรวม
5. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม
6. มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง
7. มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สื่อสารได้
8. มีความรู้ด้านศิลปะพื้นถิ่นเป็นอย่างดี สามารถประยุกต์และนำเสนอสู่สากลได้
9. มีจิตสำนึกในการใฝ่ศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

บัณฑิตที่พึงประสงค์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนครเชียงใหม่ <http://www.banorthcm.ac.th> (4/8/48) ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

1. บัณฑิตเป็นผู้รู้ลึก รู้กว้าง รู้จริง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นเลิศในสาขาวิชาชีพของตนเอง เทคโนโลยี นวัตกรรม ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
2. บัณฑิตที่มีความรู้และทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ทางบริหารธุรกิจที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติและท้องถิ่น
3. บัณฑิตเป็นผู้มีทัศนคติในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ยอมรับในความเป็นปัจเจกบุคคล
4. บัณฑิตเป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต สำนึกในความรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและที่ยั่งยืน
5. บัณฑิตที่มีจิตใจงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความมานะขยันและอดทนและมีจิตสำนึกแบบผู้ประกอบการ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ประเทศออสเตรเลีย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 34-35) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเรียนรู้ พัฒนาปัญญาความคิด การวิเคราะห์วิจารณ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องและเป็นเอกเทศ
2. ความรู้ที่กว้างขวางและแจ่มชัดในสาขาวิชาหนึ่ง มาตรฐานด้านจริยธรรมที่เหมาะสม และทักษะด้านวิชาชีพตามที่กำหนด
3. ความมั่นใจในตนเองผนวกกับทักษะการสื่อความด้วยวาจาและการเขียนในระดับสูง
4. ความจริงพร้อมและความเข้าใจในเรื่องการทำงานเป็นทีม
5. ความสามารถในการวิเคราะห์ประเด็น พิจารณาทางเลือกและมุมมองต่าง ๆ และนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติอย่างมีเหตุผล
6. การซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและปัญญาความคิดและความสามารถที่จะทำหน้าที่ของตนในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายหรือสังคมโลก
7. ความเข้าใจพื้นฐานในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะเฉพาะเรื่องในการหา จัดระบบ และนำเสนอข่าวสารข้อมูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านทางคอมพิวเตอร์
8. ความปรารถนาที่จะแสวงหาทางแก้ที่ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง และริเริ่มตลอดจนมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนองค์กรและสังคม

9. การรับรู้และยอมรับภาระหน้าที่รับผิดชอบของตนและการสร้างไว้ซึ่งอิทธิพลส่วนบุคคล และของประชาคม

สรุปได้ว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิต มีมากมายหลายด้านหลายประการ ความสามารถในการเลือกและจัดให้เกิดขึ้นตามที่เป็นไปได้ก็มีความความหวังอันสูงสุด บัณฑิตในอุดมคติจึงมีความหลากหลายแล้วแต่บุคคลหรือสถาบันจะตั้งความประสงค์ไว้ สถาบันต่าง ๆ จึงต้องเลือกกำหนดเป้าประสงค์ในการสร้างบัณฑิตของตน ต่างสถาบันก็อาจแตกต่างกันได้ ความเป็นตัวของตนเองของบัณฑิตก็เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นภายในกรอบเป้าประสงค์ของสถาบัน บัณฑิตในสถาบันแต่ละคนก็ต้องมีวิสัยทัศน์และตั้งเป้าประสงค์ของคนที่อาจแตกต่างจากผู้อื่นได้ จุดสำคัญคือความพยายามมุ่งมั่นไปสู่สิ่งที่ดี ที่พึงประสงค์ ไม่ใช่ปล่อยให้ตามยถากรรมหรือตามกระแส ทำนองใบไม้ที่ลอยไปตามน้ำ โดยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายของตนเองนั่นคือ ลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญคือ ความเป็นอิสระของตนเอง พึ่งตนเองได้ ดังนั้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตจึงหมายถึง คุณภาพตามที่ผู้เรียน ผู้สอน สถาบันการศึกษา วงวิชาการและสังคม ตั้งความหวังไว้

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ผลงานวิจัยตามประเด็นปัญหาหรือขอบเขตงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมด้านต่าง ๆ ดังนี้

ผลการวิจัยถึงรูปแบบการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไว้หลายเรื่องดังเช่น

ทิมพันท์ เวสสะโกศล (2533) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการ (Process Approach) สำหรับนักศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษา ได้พัฒนารูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดพื้นฐานที่ว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางสติปัญญา และภาษา (Intellectual – Linguistic) การเรียนการสอนจึงควรมุ่งเน้นที่กระบวนการทั้งหลายที่ใช้ในการสร้างงานเขียน การสอนควรเป็นการเสนอแนะวิธีการสร้างและเรียบเรียงความคิดมาก จะเป็นการสอนรูปแบบและโครงสร้างของภาษา การบวนการที่ผู้เรียนควรที่จะพัฒนานั้น เริ่มต้นตั้งแต่ก่อนการเขียน ซึ่งประกอบด้วยทักษะการสร้างความคิด การค้นหาข้อมูลและการวางแผนการเรียบเรียงข้อมูลที่จะนำเสนอ ส่วนในขณะที่เรียนก็ได้แก่ การร่างงานเขียน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการจัดความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นข้อความที่ต่อเนื่อง สำหรับการแก้ไขปรับปรุง

ร่างที่ 1 ให้เป็นงานเขียนฉบับสมบูรณ์นั้น ผู้เขียนจำเป็นต้องมีการแก้ไขด้านเนื้อหาให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน และมีการแก้ไขด้านภาษาทั้งด้านความถูกต้องของไวยากรณ์และการเลือกใช้คำ วัตถุประสงค์ของรูปแบบมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเขียนภาษาอังกฤษในระดับข้อความ (Discourse) ได้ โดยข้อความนั้นสามารถสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นข้อความที่ถูกต้อง ทั้งหลักการใช้ภาษาและหลักการเขียน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้กระบวนการเขียนในการสร้างงานเขียนที่ดีได้

นวลจิตต์ เขวากิรติพงษ์ (2535) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาชีพ ได้พัฒนารูปแบบนี้เพื่อครูจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพสายต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นทักษะปฏิบัติ โดยอาศัยแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติ 9 ประการ ซึ่งมีสาระโดยสรุปว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะปฏิบัติที่ดีนั้น ผู้สอนควรเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์งานที่จะให้ผู้เรียนทำ โดยแบ่งงานออกเป็นส่วนย่อย ๆ และลำดับงานจากง่ายไปสู่อายาก แล้วให้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานย่อย ๆ แต่ละส่วนให้ได้ แต่ก่อนที่จะลงมือทำงานควรให้ผู้เรียนมีความรู้ในงานถึงขั้นเข้าใจในงานนั้นเป็นอย่างดีก่อน รวมทั้งได้เรียนรู้ลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานด้วย แล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกทำงานด้วยตัวเอง ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริง โดยจัดลำดับการเรียนรู้ตามลำดับตั้งแต่ง่ายไปยาก คือ เริ่มจากการให้รับรู้งาน ปรับตัวให้พร้อม ลองทำโดยการเลียนแบบ ของฝึกทดลองดู (ถ้าไม่เกิดอันตราย) แล้วจึงให้ฝึกทำเอง และทำหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งชำนาญ สามารถทำได้เป็นอัตโนมัติ ขณะฝึกผู้เรียนควรได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงงานเป็นระยะๆ และผู้เรียนควรได้รับการประเมินทั้งทางด้านความถูกต้องของผลงาน ความชำนาญในงาน (ทักษะ) และลักษณะนิสัยในการทำงานด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มุ่งพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ทำ และเกิดทักษะสามารถที่จะทำงานนั้นได้อย่างชำนาญตามเกณฑ์ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีและลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานด้วย

จงกลณี รูปพงษ์ (2536) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษและการให้ความร่วมมือของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยใช้วิธีสอนแบบ เอส ที เอ ดี กับกลุ่มทดลองและใช้วิธีสอนตามคู่มือครูกับกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยวิธีเอส ที เอ ดี เพิ่มขึ้นแตกต่างกับนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยวิธีวิธีการตามคู่มือครูอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

มยุรี สาสิวงค์ (2535)44 ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โดยทำการทดลองกับนักเรียนโรงเรียนสตรีสิริเกศ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 48 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองซึ่งใช้วิธีการเรียนแบบ เอส ที เอ ดี

และกลุ่มควบคุม ซึ่งใช้วิธีการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนตามคู่มือครูของสถาบันส่งเสริมการ
สอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูง
กว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิกุล ปิ่นแก้ว (2535) ได้ทำการศึกษาทักษะเชิงปฏิบัติสัมพันธ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน โดยวิธีการเรียนรู้แบบสหการในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลายด้วยเลือกวิธีการเรียนรู้สหการ ประเภทกลุ่มแข่งขันแบบแข่งตามผลสัมฤทธิ์ ศึกษากับ
นักเรียนกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน จำนวนทั้งสิ้น 82 คน ผลปรากฏว่านักเรียนทุกคน
มีผลสัมฤทธิ์ทางการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจและ
ทักษะเชิงปฏิบัติสัมพันธ์ของนักเรียนกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน ระหว่างเรียนและหลังเรียนไม่แตก
ต่างกัน แต่ของนักเรียนกลุ่มปานกลางลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพจิตร สดวกการ (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิด
ของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสามารถใน
การถ่ายโยงการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สรุปสาระสำคัญดังนี้

การเรียนรู้ คือ การสร้างโครงสร้างทางปัญญาที่สามารถคลี่คลายสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
และใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาหรืออธิบายสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ นักเรียนเป็นผู้
สร้างความรู้ด้วยวิธีที่ต่าง ๆ กัน โอบอ้อมประสพการณ์เดิม โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ ความ
สนใจ และแรงจูงใจภายในตนเองเป็นจุดเริ่มต้น ครูมีหน้าที่จัดการให้นักเรียนได้ปรับขยายโครง
สร้างทางปัญญาของตนเองให้ได้สมมติฐาน ได้แก่ สถานการณ์ที่เป็นปัญหาและปฏิบัติสัมพันธ์
ทางสังคมก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา ความขัดแย้งทางปัญญาเป็นแรงจูงใจให้เกิดกิจกรรม
ไตร่ตรองเพื่อขจัดความขัดแย้งนั้น และการไตร่ตรองบนฐานแห่งประสพการณ์และโครงสร้าง
ทางปัญญาที่อยู่ภายใต้การมีปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคมกระตุ้นให้มีการสร้างโครงสร้างใหม่ทางปัญญา
วัตถุประสงค์ของรูปแบบนี้มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ โดยช่วยให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้เข้าใจจากการมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง

ไพศาล จันทร์ไชย (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหาในวิชา
ปฏิบัติการควบคุมเครื่องกลไฟฟ้า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกวิชาช่างไฟฟ้า วิทยาลัย
เทคนิคเชียงใหม่ นักเรียนแผนกวิชาช่างไฟฟ้า ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวนทั้งหมด
40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการสอน 8 แผน พร้อมแบบประเมินผล
และแบบสอบถามความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ค่า
เฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติมีค่าใกล้เคียงกัน
ในการสอนครั้งที่ 1-4 และเมื่อกลุ่มทดลองได้จัดการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหา ในครั้งที่ 5-8

คะแนนเฉลี่ยรวมผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่สอนแบบแก้ปัญหาที่มีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุมและคะแนนเฉลี่ยรวมทั้งหมดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มทดลองที่สอนทั้งแบบปกติและแบบแก้ปัญหาจากการสอนมีค่าสูงกว่ากลุ่มควบคุม สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลองมีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนแบบแก้ปัญหาเห็นด้วย เพราะว่ามีนักเรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถปฏิบัติงานตามแผนการทำงาน มีความกล้าแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มและก็มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้เพราะมีนักเรียนบางคนเคยชินกับการที่ครูบอก ไม่เคยถูกฝึกให้รู้จักคิดเมื่อไม่สามารถคิดได้จึงเกิดการเบื่อกว่าทำให้ไม่เห็นด้วย แต่ถ้าครูทุกคนใช้วิธีสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อฝึกให้นักเรียนคิดด้วยตนเองจนชิน นักเรียนกลุ่มนี้อาจเห็นด้วยก็ได้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การปฏิรูปการศึกษาจึงควรมุ่งประเด็นความสนใจไปที่การเรียนการสอนเป็นหลัก การสร้างกระแสหลักของการปฏิรูปการเรียนการสอนโดยการณรงค์ให้ผู้สอนเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน ทั้งในด้านหลักสูตรและวิธีการเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการ มาตรฐานคุณภาพของการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในการกำหนดและประกันให้ได้ตามนั้น วิธีการที่ใช้อาจเลือกได้จากรูปแบบต่าง ๆ หลายรูปแบบถึงแม้ว่าจะมีหลักสูตรที่เป็นเลิศเท่าใด หากกระบวนการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพแล้ว หลักสูตรก็เป็นเพียงกระดาษแผ่นหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยจะเป็นที่ยอมรับได้ก็ด้วยมาตรฐานทางวิชาการ

7.2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับบัณฑิตที่พึงประสงค์

วันทนี วังยัง (2546) ได้เสนอแนวคิดของหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตและเห็นพ้องกันว่า ควรมีความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ นักศึกษาคณะวิทยาการควรได้รับการฝึกทักษะพิเศษที่ทำให้หน่วยงานผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านความรู้ ความสามารถ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรมีการฝึกทางด้านวิชาชีพ ทักษะและประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติจริง ในระหว่างการศึกษาเพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง และนำไปประยุกต์ใช้กับงานในหน้าที่และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคมและการเมือง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างชัดเจน มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถสืบค้นข้อมูลและนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน มีความรู้ด้านภาษา สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง มีความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี มี

มนุษย์สัมพันธ์ รู้จักปรับตัว และทำงานเป็นทีม/กลุ่ม และติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นได้ มีความเป็นผู้นำ ตลอดจนมีจริยธรรมและคุณธรรม

บุญส่ง มัทธนาภรณ์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สรุปได้ว่าการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันร้อยละ 80 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะพื้นฐาน ด้านวิชาชีพและด้านสังคม และมีข้อเสนอแนะว่า การปรับเกณฑ์ผู้ที่น่าดึงดู่งชี้ไปใช้สำหรับประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในอนาคต หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเกณฑ์ดังกล่าวสูงหรือต่ำเกินไป จำเป็นต้องมีการปรับเกณฑ์เพื่อให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงตามยุคความเป็นปัจจุบัน กระบวนการในการปรับเกณฑ์ควรมาจากผู้เชี่ยวชาญ ตามคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้กำหนดเอาไว้ อย่างไรก็ตามการปรับเกณฑ์ไม่ควรทำบ่อยครั้ง เพราะจะทำให้ไม่น่าเชื่อถือในการประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และการใช้เกณฑ์ประเมินคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ควรดำเนินการประเมินในรอบ 4 ปี / ครั้ง ตามรุ่นของนักศึกษา และผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีการพัฒนาเกณฑ์ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อระบบการผลิตบัณฑิตซึ่งจะสอดคล้องกับกระบวนการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษามุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และความคิดเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนาประเทศและมุ่งพัฒนานคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจ สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมาย สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องตระหนักถึงภารกิจในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ซึ่งบัณฑิตคือสิ่งที่จะชี้ให้เห็นคุณภาพสถาบันการศึกษาในอดีตนั้นคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาจะดูที่มาตรฐานการศึกษาคือคณาจารย์ แต่ในปัจจุบันนอกจากจะเน้นที่คณาจารย์แล้ว คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาจะพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งยังเป็นตัวแปรที่แสดงถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาของสถาบันแต่ละแห่งด้วย

8. กรอบความคิด

กรอบความคิด เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตคณะ
วิทยาการจัดการที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับท้องถิ่น วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยแบบ
ผสม (Mixed Methodology) โดยใช้ตัวแบบการวางแผนพัฒนาแบบบูรณาการ

